

Lorenz Güzellik Teorisi

THE LORENZ THEORY OF BEAUTY

Pierre F FOURNIER*

*Paris, FRANCE

© Fournier PF. The Lorenz Theory of Beauty. Journal of Cosmetic Dermatology 2002; 1(3):131-136.

Özet

Konrad Lorenz'in güzellik teorisini detaylı olarak geliştirmiştir. Koruyucu isteği ortaya çıkarmak için, erişkin yüzü, güzellik olarak adlandırılan çocuksu özellik ya da ifadeleri göstermelidir. Güzellik duygusu subjektiftir. Bireylerin kişilikleri ve kaliteleri de konuyla ilgilidir. Bu duyguyu hisseden kişilerde daha önceki yaşamlarındaki duygulardan da büyük oranda etkilenir.

Anahtar Kelimeler: Güzellik, Çocuksu, Yuvarlaklık

T Klin Kozmetoloji 2003, 4:124-130

Summary

Konrad Lorenz's theory of beauty is developed in detail. To elicit a protective desire, an adult's face must display childlike traits or expressions, called beauty. The emotion of beauty is subjective. The personality and the qualities of the individuals also relevant. In those who feel this emotion, it is largely influenced by the emotions of their earlier life.

Key Words: Beauty, Childlike, Roundness

T Klin J Cosmetol 2003, 4:124-130

Paul Valéry "sağlık tüm organların sessizliğidir" demiştir. Dünya Sağlık Örgütü "sağlık sadece hastalığın bulunmaması değil, zihinsel ve sosyal açıdan tam bir iyilik halidir" der. Buna karşın, Plato'nun sağlığın altına ve kaderin üstüne yerleştirdiği güzellik iyi tanımlanmamıştır.

Tanım olarak kozmetik cerrah, güzelliği yaratmak ya da devam ettirmek zorundadır. Ancak, Avrupa ve ABD'deki ders kitaplarındaki cerrahi teknikler kanımca, güzelliğin doğasını öğretmede yeterli değildir.

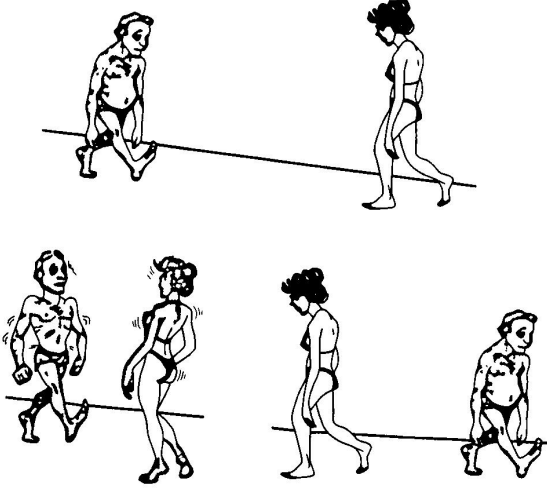
Kozmetik cerrahlar sıklıkla güzelliği tanımlamada zorlanır; zorlananlar sadece de onlar değildir. Farklı insanlara sorduğumuzda, yanıtlar da belirgin olarak değişmektedir ve temelde yeterli değildir. Bu yüzden, bu konuya psikolojik açıdan yaklaşmak ve kişinin kafasındakini, kozmetik cerrah olsun ya da olmasın, güzellik duygusunu algılayıp algılamadığını anlamaya çalışmak taraftarıyım. İşimizde bize kılavuzluk etmesi için kendi içimizdeki bu duyguyu anlamak önemlidir.

Güzellik

Güzellik nedir? Kitaplar ne söyler? Sözlükler? Filozoflar?

Başlangıçtan beri, güzelliğin orantı, denge, simetri olduğu söylendi. Bu yüzden, güzelliği objektif olarak açıklamak ve eski Mısır, Yunan ve Roma kilise kurallarını tartışmak istiyorum. Açık ki, santimetre tek hakem değildir; eşitlik daha subjektif hale gelmiştir:

- Güzellik, bize zevk veren ve hayran olduğumuz şekiller ve oranlar topluluğudur. Ancak, konsept farklı kültürlerle değişmektedir.
- Güzellik, şekil ile hacim arasındaki dengedir.
- Güzellik, içimizde estetik bir duyguyu uyarır, göze hoş görünür ve hayranlık duygusu aşılar. Güzelliğin görsel bir fenomen olduğu söylenir.

Şekil 1. Güzellik, şekil ile hacim arasındaki dengedir. Bir erkek ve bir kadın kumsala gidiyor. Birbirlerine bakıyorlar ve geçiyorlar. Pozitif vurguluyor, negatif azaltıyorlar, ancak... şekil değişikliğini devam ettiremiyorlar!

- Güzellik, insan yüzünde (ya da diğer objede) görünüşü keyiflendiren biçim, orantı, renk gibi kalitelerin kombinasyonudur.

Bu son dört kelime önemlidir; güzellik izole olarak varolmaz, seyredenin gözünde varolur. Eğer bir şey bir kişinin hoşuna gidiyorsa, onun için güzeldir. Eğer aynı şey başka bir kişinin hoşuna gitmiyorsa, bu diğer kişi için güzel değildir. Hoş olan güzellik değil, güzel olanın hoş olmasıdır.

İskoç filozof David Hume (1711-1776) “güzellik aslında özel ve kişisel deneyimdir. Güzellik seyredenin gözünde ve zihnindedir.” demiştir. Yine, “Güzellik, o şeyin kalitesi değildir, aksine onu seyreden kişilerin zihninde varolandır.” da demiştir. Herkes güzelliği bireysel olarak algılar.

Güzellik zevk veren bir şeydir, ancak bir kişiye zevk veren şeyin, başka bir kişiye de aynı zevki vermesi gerekmez.

Eric Newton

“Güzellik, zevk veren bir şeydir, ancak bir kişiye zevk veren bir şeyin başka birine de zevk vermesi gerekmez.” (1) diye belirtmiştir.

Bazı filozoflar “güzel olan iyidir, iyi olan güzeldir” demektedir. Şair Sapho “güzel olan iyidir

ve iyi olan kişi çok kısa zamanda güzel olacaktır.” demiştir.

Geçmişteki duygularımız, şu an hissettiklerimizden kısmen sorumludur; geçmişteki deneyimlerimizi hatırlarız. Güzellik detaylarla ifade edilmez, bir bütün olarak ifade edilir, bir bütün parçalardan daha büyüktür. Aynı şekilde, şu anki duygularımız, gelecekle ilgili duygularımızdan sorumludur. Geçmişteki yaşamımızın mutlu ve mutsuz zamanları, tercihlerimizi etkileyen kalıcı etkiler bırakır. Çocukluğumuzda sevdiğimiz sıcak, rahatlatıcı yüzler zihnimize yaşamaya devam eder.

Güzellik sadece yüzü değil, vücut ya da zarif fiziki görünüşü de içerir. İnsanlar, kişilikleri, eğlendirme yetenekleri, sevmeye kapasiteleri ile güzeldir. Bir yüzü gördüğümüzde, ona hayat veren ruh-tan hoşlanırsınız. Bir kişinin fiziksel olarak çekici olduğunu söylemek yeterli değildir, birçok açılarından çekici olabilir.

Güzellik ve çekicilik

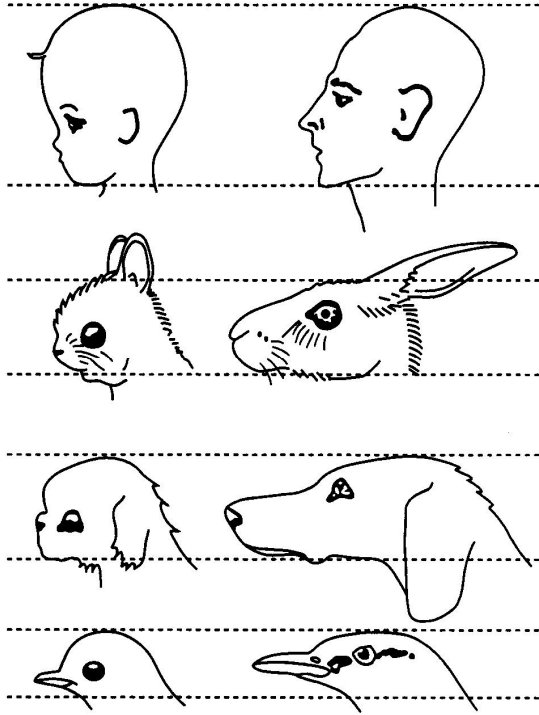
Güzellik ve çekicilik çoğu zaman birbirine karışır. Cleopatra, George Sand, Louise de la Valliere ve Theodora, güzellikleri ile ünlüydü. Aslında, güzel değil de, büyük çekiciliği olan kişilerdi. Güzellik bir illüzyon olabilir.

Güzellik gözde değil zihindedir

Kişilik güzelliği, yüz güzelliğini gölgede bırakır. Güzelliği tanımlayan birçok yollar gördük ve çoğunlukla çekicilikle ilişkili idi. Çekicilik, güzellikten sonsuza kadar sürmesi ile ayrılır, güzellikse solar. Son olarak, bir kişinin ya da bir şeyin güzel olduğunu yargılayan sadece göz değildir, bunların da üstünde “kalp” diye adlandırdığımız zihindir.

Amerikan sosyolog Frumkin’e göre, bir kadın “cinsel yeteneği”ne göre güzel olarak belirlenir. Güzel olarak görülüp görülmemesi sadece orantılarının ya da şeklinin simetrisine bağlı değil, aynı zamanda cinsel cazibesi ile öne sürülen potansiyel cinsel fonksiyonlarına da bağlıdır. Bu yüzden ten-sel duygu, estetik duyguya dönüşür.

Daha önceki klasik iddialar, güzellik nosyonunun kültürel bağlama ve bireyin görüşlerine göre değiştiği sonucuna varmamızı sağlar. Bu sadece

Şekil 2. Koruma isteğinin nasıl uyandığını gösteren Lorenz şekli. (a) Boyutları "tatlılık" (çocuk, gerbil, Pekin köpeği, robin) etkisi yapan kafalar. (b) Erişkinler aynı reaksiyona yol açmaz (erkek, yabani tavşan, avlanan köpek, karatavuk).

şekil, biçim ve simetri sorunu değildir. Kişinin karakteri, çekiciliği ve iç güzelliği, seyreden üzerinde hoş giden bir etki yaratılmasına katkıda bulunur. Göz tek başına hakim değildir, ruh ve herşeyin üstünde kalbin de katkısı vardır. Zihin, içimizde yer alan hatıralardan etkilenir ve şu anki deneyimlerimizin geleceği etkilemesi gibi aynı şekilde hükümlerimizi şekillendirir. Bu, Buddha'nın öğretisinde "bugün, dünün oğlu ve yarının babasıdır" şeklinde yansımıştır.

Güzellik buzdağı gibidir; sadece çok az bir kısmı görülür.

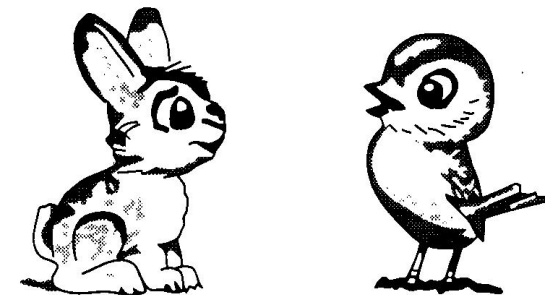
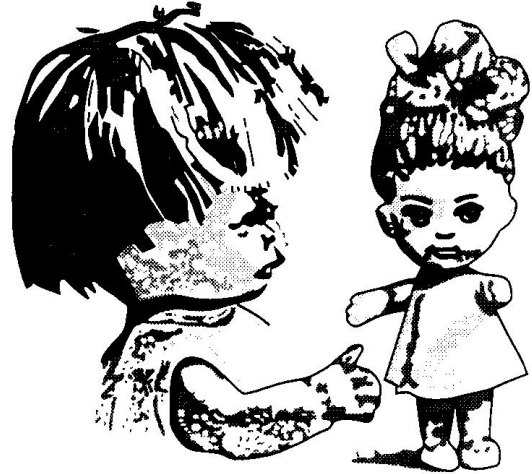
Konrad Lorenz Teorisi

Konrad Lorenz, 1973 yılında Tıp ve Fizyoloji alanında Nobel ödülü sahibi, davranış biyolojisinin gelişimine ve insan güzelliğinin anlaşılmasına büyük katkılarda bulunmuştur.

Çalışmasında, *Essays on Animal and Human Behaviour* (2), gençlere özen göstermede hem

insanlar hem de hayvanlarda içgüdünün uyanışını açıklayan aşağıdaki şekli sunmuştur (Şekil 2). Sol kolonda, bir çocuğun kafası ve genç hayvanların (gerbil, Pekin köpeği ve robin) kafalarını görüyoruz. Sağ kolonda erişkin bir insanın kafası ve tamamıyla büyümüş hayvanların kafalarını görüyoruz.

Sorguladığımızda, birçok özne sol kolonu tercih eder, bu da, Lorenz'in güzelliğin koruma isteği ile ilişkili duygu sonucuna varmasına yol açmıştır. Sadece sol kolon bu duyguyu uyandırır, ki bu kolonda, hem insanlar hem de hayvanlar koruma isteği ile ilişkilidir. Lorenz bunun doğuştan olan, kalıtsal bir davranış olduğunu tartışır. Büyük bir kafa, orantısız olarak büyük alın, yuvarlak yanaklar, kısa, kalın ekstremite ve sakar, hantal hareketler, "tatlı" ve "sevimli" özelliklerin tanımlanmasında önemlidir. Erişkinler bu özen reaksiyonuna yol açmazlar; bir erişkinin özelliklerinin altında,

Şekil 3. Okuyucuların kalplerine dokunmak isteyen karikatürler, genç çocukların ya da hayvanların özelliklerini abartırlar, yuvarlak alınlı, dolgun yanaklı ve kısa ekstremiteli çizimler yaparak kafaları normalden daha büyük yaparlar.

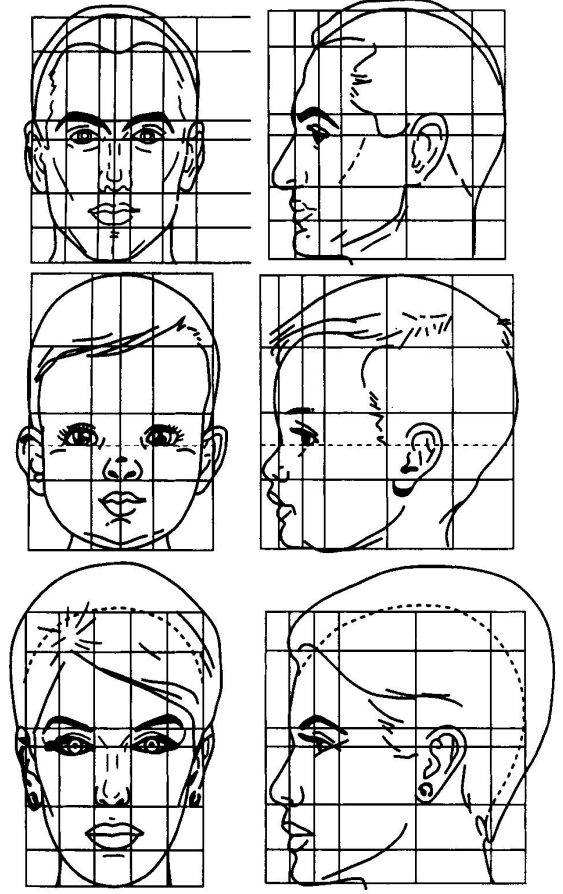
bir çocuğun yüzü görünmelidir.

Bir yüz bir insana çekici geldiğinde, bunun sebebi yüzün çocuk benzeri özelliklerinin olmasıdır. Birçok insan içgüdüsel olarak çocuk yüzlerinden etkilenir. İçimizde hemen koruma içgüdüğü oluşturur. Bu, insanlar ve hayvanlarda eşit olarak bulunmuştur. Lorenz, çocuklarını korumaya programlanmış erişkin hayvanların, çocuklarından çıkan herhangi bir şeyden, fiziksel özellik, ses, bir koku, etkilendiklerini, bunların onlara çekici geldiğini açıklamıştır. İnsanlar arasında da, korumaya, sempati ve şevkate yol açan sinyaller vardır. Yuvarlak, tam kıvrımları ile bir çocuğun yüzü, saflık, içtenlik, dürüstlük ve masumiyet ile ilişkilidir.

Şekil 2'deki sağ kolonda görülen adam, aynı reaksiyona yol açmaz. Yüzü değişmiştir – kafası düzleşmiş, alını kısılmış, burnu uzamış ve yanakları çukurlaşmıştır, tüm çocuk benzeri özelliklerini kaybetmiştir ve koruma isteği oluşturmamaktadır. Aynı kural erişkin hayvanlar için de geçerlidir. Tasarımcılar ve ressamlar bu teoriyi çok iyi bilmektedir. Karikatürcüler, belirli özellikleri abartarak, yuvarlak alın, dolgun yanak ile normalden daha büyük kafa ve kısa ekstremiteler çizerek, okuyucularının kalplerini fethetmek isterler.

Kadınlar yüz kıvrımlarını kaybetmezler buna karşın erkekler bunları kaybeder. Bu yüzden, iyi bir estetik cerrahın özellikleri optimize etmesi, bir bebek ya da çocukta olduğu gibi, şevkat ve koruma hislerini uyandırması gerektiğini anlarız.

Yine, güzellik etkisi yaratmak için, erişkin yüzünde bir çocuğun özelliklerini tanıyabilmek gerekmektedir. Ancak, çocuksu özellikler, koruma içgüdüğünün tek kaynağı değildir. Yüz ifadesi de bir yanıt oluşturur ve herkes tarafından ulaşılabilir. Bazı erişkinler bunun ne kadar önemli olduğunu bilir, örneğin ünlü somurtması ile Brigitte Bardot ve kuaförde uzun bir bakımdan sonra, oyunu daha yeni bırakmış küçük bir kız izlenimi vermek için saçlarını kabartan Marilyn Monroe. Kadınlar çocuksu davranışlar takınmasa, erkekler koruma isteği duymayabilir ve eşlerinden çok annelerini hatırlayabilirler. Kadınlar, erkeklerin direkt kalbini fethetmek için, bu çocuksu ifadeleri bilinçli ya da bilinçsiz olarak yapar ve bilerek ya da bilmeyerek

Şekil 4 (a) Çocukların yüzleri kavisler ve yuvarlaklık gösterir. (b) Erişkin erkekte çocukluk kavislerinin yerini açılar almıştır. (c) Erişkin kadın çocuksu kavislere sahiptir.

utangaç, masum, saf, kaprisli, tutkulu, meraklı ve benzeri gibi görünümlere bürünür. Bu yüzden bir erişkinde çocuksu özelliklerin nasıl çekici olduğu anlaşılır; çiller, kırmızı yanaklar, kızarıklık, uzun kirpikler, sarı bukleler, dolgun yanaklar, dolgun ve güzel dudaklar. Erkeklerde, Clark Gable ve Gary Cooper yandan saç ayırma, yakın zamanda Leonardo DiCaprio tarafından “salkım saçak saç” (“floppy mop”) ile kombine temiz-sinek kaydı tıraş, çocuğa benzemek için isteği açıklayabilir.

Her birey çocuksu ifadelerle bürünebilir, ancak çocuksu özellikler, doğal olarak varolmuyorsa, kozmetik cerrahi yoluyla bu özellikler edinilebilir. Güzellik tamamıyla doğal bir fenomen değildir, kültürel bir fenomendir. İnsanlar, özellikle kadınlar, kendilerini daha iyi göstermek için makyaj

yaparlar, gözlük, takma kirpik, mücevher, şapka, parfüm gibi aksesuarlar kullanırlar, dudaklarının, göz kapaklarının ve kaşlarının etrafına yarı geçirgen dövmeler yaparlar. Daha modern aksesuarların bazıları kusurları örtmek için tasarlanmıştır; gözlüklerdeki kalın kollar “crows’ feet” saklar, köprü yerleştirilmesi burnun uzamasını ya da kışalmasını sağlar. Eski bir atasözü bunu muhteşem bir şekilde tanımlamaktadır: “Güzellik %30 doğal, %70 süsleme ile olur”. Böyle aksesuarların dezavantajı, onlarsız genç ya da güzel görünememektir.

Kendini daha güzel yapma isteği, kadınların erkekler için kurduğu bir tuzak değildir, bu, toplum tarafından hoş görünme ve daha iyi kabul görme isteğidir. Bazı toplumlarda, son zamanlarda büyük çabalar gösterilmesine rağmen, yaşam, kadınlar için erkekler için olduğundan daha zordur. Makyaj birçok kadına güven verir, bu, çok az da olsa Kuzey Amerika Kızılderililerinin savaş resmine benzer. Sharon Stone basında şunları söylemiştir, “Ben asla kendimi büyük bir güzellik olarak düşünmedim, sadece büyük bir sihirbazım”. Tyra Banks, tanınmış bir Siyah güzel, “Çirkin değilim ancak güzelliğim tam bir yaratılış” demiştir.

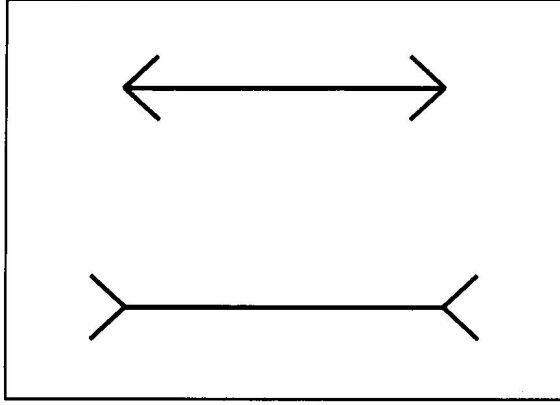
Makyaj yüzyıllardır varlığını korumaktadır. Yüzü daha iyi hale getirmek için, makyaj doğal görünmelidir ve genç bir yüzü yaratmalı ya da genç bir yüz görüntüsünü artırmalıdır. Rujlar, bir çocuğun çok yoğun kırmızı dudaklarını vermelidir, yanaklar, çocuğun kırmızı yanaklarını anımsatmalıdır ve pudra çocuksu kadifemsi deri oluşturmalıdır. Bu, Desmond Morris tarafından “aşırı uyarma” olarak ifade edilir (4). Ancak, iyi uygulanmış bir makyaj yüzü daha iyi gösterebilir, kötü yapılmış makyajsa güzelliği bozabilir.

Çocuksu özellikler ve ifadeler önemli olduğu kadar, ses de önemlidir, bir çocuğunki gibi yumuşak ve hoş olmalıdır. Sert bir ses tonu, birçok sigara tiryakisinde olduğu gibi, bir çocuğu anımsatmaz. Kıyafetler de göze hitap etmelidir ve genç özellikleri içermelidir, örneğin, erişkinin uzun bacaklarını çağrıştıran mini etekler. Renkler çocukluk çağını anımsatmalıdır. Pastel mavi ve pembeler yaşlı kadınlar arasında popülerdir ve siyahtan sıklıkla kaçınılır.

Özet olarak, insanların tüm duyularını içermelidir, görme, duyma, koklama (çocuklar kokmaz, bu yüzden deodorant kullanımı) ve dokunuş (derinin özelliği önemlidir). Derinin sıklığını ve elastikiyetini vurgulamak, kadın güzellik ürünleri reklamlarının önemli bir parçasını oluşturur. Güzel olmak çok pahalıya patlayabilir. Mücevher gibi güzellik aksesuarları, varlıklı kişiler için vardır, ancak daha alçak gönüllü bir bütçesi olan insanlar için daha az bulunabilir. Bu, estetik tedavi ve cerrahinin daha az varlıklı olan bireyler arasında popüler olmasını açıklayabilir. Doğal olarak varolan özelliklerinden ya da varlıklı olmanın yapay araçlarından memnun olunmadığında, sadece kendi vücutlarını daha hoş hale getirebilirler. Eğer daha alçak gönüllü araçlar edinilirse ya da doğal kusurları için operasyona izin verilerse, bu, onlar için hoş görünmenin tek aracıdır.

Çocuksu görüntü konsepti yaygındır, ancak kalp-telleri daha kar gözetin sebepleri kuvvetle çeker. Reklam kampanyalarında çocukların yüzünü kullanmanın karı artıracığı iyi bilinmektedir. Kalbi parçalayan çocuk görüntüleri, başkalarına sağlanan imkanları olmayan ya da savaşın mahvettiği ülkeler için yardım kampanyalarında verilecek yardımı artırmak için de sıkça kullanılmaktadır ve dilenen bir çocuğun dilenen bir erişkinden daha fazla para toplayabileceği de iyi bilinmektedir. Walt Disney filmlerinde, sadece küçük ve masum hayvanlar görürüz, asla tamamıyla büyümüş hayvanlar görmeyiz. Bu, oyuncaklar için de geçerlidir: sıklıkla küçük bir hayvan ya da küçük bir çocuk oyuncak bebek. Saint-Exupery şöyle söylemiştir, “son kararı kalp verir, gözler değil”.

Fiziksel sakatlıklar da koruma isteği uyandırır. Bazı ünlüler ve politikacılar isteyerek, koruma isteğine yol açmak ve baştan çıkarma ya da çekiciliklerini artırmak için cerrahi ile kolaylıkla düzelebilmelerine rağmen, tedbirli kısıp bakışlarını muhafaza ederler. Yüzdeki bir özellik mükemmel değilse, onu kapatmak için yüzün diğer özelliklerinin belirgin hale getirmeye yönelik tavsiyelerde bulunduğu da iyi bilinmektedir. Örneğin gözler güzelse ve burun sıradansa, göz süslendiğinde, burun daha az dikkat çeker. Lorenz teorisini bilmeseniz bile, güzellik uzmanları yüzün nasıl daha güzel

Şekil 5. Muller-Lyer illüzyonu: okların yönü yüzünden, üst çizgi alt çizgiden, daha kısa gözüküyor.

yapılacağını bilir. Yüzdeki bir yara izi, bir erkeğin yüzündeki güzelliği azaltabilir. Sosyal koşullarda yol açabileceği mahçubiyetten kaçınmak için, Passot (5) şöyle söylemiştir “Ona Onur Lejyonu veriniz ve bir kahraman olduğunu düşünecektir.”

Aynı şekilde, Muller Lyon illüzyonunu (Şekil 5) bilmeyen güzellik uzmanları, gözün iç açlarına makyaj uygulayarak gözleri birbirine daha yakın gösterme illüzyonunun nasıl verildiğini bilir ya da tam tersini uygulayarak gözleri birbirinden daha uzak göstermeyi gerçekleştirir. Aynı kural çok uzun ya da çok geniş yüzlerde, yanak kemiklerine makyaj yaparken de geçerlidir.

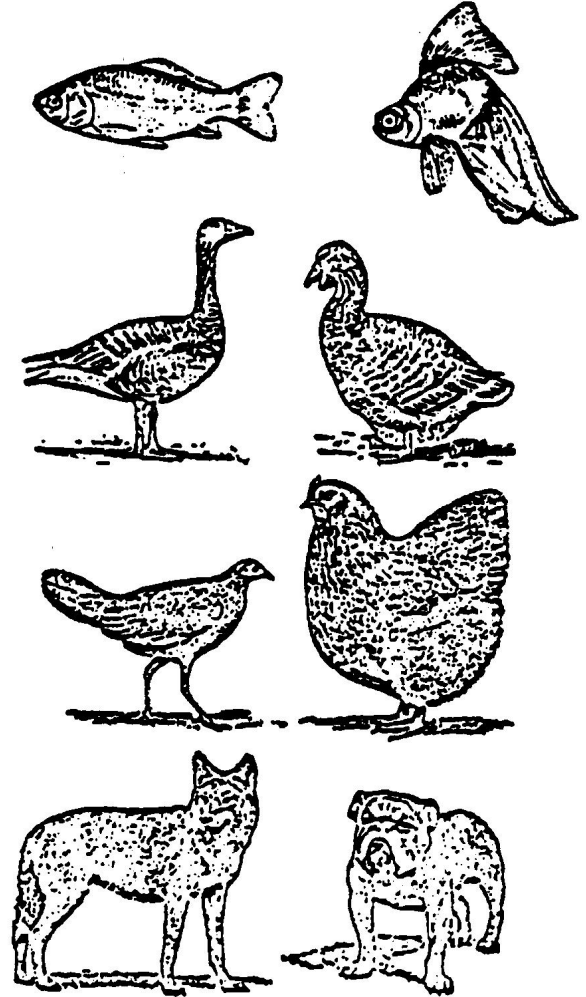
Sonuçlar

Neden güzel olmak? Güzel olma isteğinin gurur, gösterişlilik, hayran olunma isteği ve herkesten “daha iyi” olma isteği ile oluştuğu konusunda tartışılabilir.

Aslında, güzellik kültürü bir kültürdür. İnsanlar kaderlerini kabul etmeyen ve onu daha iyi hale getirmek için çaba harcayan tek hayvanlardır. Güzelliği işlemek, yaşam kalitenizi artırmaktır, onu daha güzel yapma isteğidir. Uygarlık süreci, tahmini yaşam süresini artırmıştır, ancak bu yeterli değildir. Şu anda insanlar daha güzel olmak istemektedir; eğer tıp yaşam için yıllar veriyorsa, estetik tıp ve cerrahi yıllara yaşam verecektir.

Güzellik ve modanın, kendi kendimizi ifade etmek ve tekrar keşfetmek için iç ihtiyaçlarımızın

dış bulguları olduğu söylenmiştir ve biz modayı, yaşamda sanat işinde bir girişim olarak tanımlıyoruz. Güzellik, herkesin de bildiği gibi, sonsuza dek sürmez, yine aynı şekilde güzellik yaş tanımaz. Coco Chanel’in söylediği gibi “Biri 20 yaşında güzel görünebilir ancak herhangi bir yaşta çok çekici olmak mümkündür.” Madame de Pompadour “Bir kadının ilk gereksinimi hoş görünmektir ve zaman geçtikçe bu gittikçe daha da zorlaşır.” demiştir. Bu, bir gün bana gelen ve yüz gerdirmek isteyen çok yaşlı bir bayanı hatırlattı. İlerlemiş yaşı sebebiyle bu prosedürü uygulama için hevesli olmayan yüzümde, çok sakince “Biri hoşnut etmeyi bıraktığında, hoşnutsuz olmamalı-

Şekil 6. Evcil hayvanları ve soylarından geldikleri vahşi türlerin örneklerini gösteren şekil. (a) Corassin ve menekşe renkli Çin balığı. (b) Vahşi kaz ve evcil kaz. (c) Vahşi tavuk ve evcil tavuk. (d) Kurt ve evcil av köpeği. Gösterilen evcil hayvanlarda iskelet sistemlerinde ekstremitelerinin kısaldığı ve lokomotif organlarının gelişiminin durduğu gözlenmektedir.

dır” dedi.

Son olarak, hayran olunmanın üstünde güzel olma isteği, bazılarında sevilme için büyük bir istek olarak kendini gösterir. Hatta daha da fazla sevilme isteği, güzellik kültürünü takip edenlerin karşılaşacağı final mesajdır. Lorenz bunu doğrulamaktadır: herkes çocukları sever, onları korumak ister, bu doğuştan gelen bir şeydir. Daha çok sevilme için çocuğa benzemek isteyen birini suçlayabilir miyiz? Unutmamalıyız ki, kozmetik cerrah, mümkünse ve isteniyorsa, bunu gerçekleştirmek ve hayranlık uyandırmak için, bu kişiye çocuksu özellikleri tekrar kazandırmalıdır. Biz güzellikle hayranlık arasında varolan bağlantıları ve zihin ve ruh tarafından hissedilen derin yansımaları biliyoruz. Bu, Theophile Gautier tarafından iyi özetlenmiştir: “Hayran olmak zihninle sevmektir, sevmekse kalbinle hayran olmaktır”.

Lorenz, bir kere daha, “Hayvan ve İnsan Davranışı üzerine Denemeler” de (Essays on Animal and Human Behaviour) hayvanlar evcilleştirildi-

ğinde olan değişiklikleri karşılaştırdığı bir resim sunmuştur (Şekil 6). Zamanla insanda da benzer modifikasyonların paralel bir şekilde oluştuğunu belirtmiştir ve modern yaşamın insanlara empoze ettiği konseptin bir çeşit “evcilleşme” olduğunu öne sürmüştür. Bu şekil çok düşündürücüdür. Günümüzün güzelliği dikkatli olunmazsa, daha uzun süre devam etmeyecek mi?

KAYNAKLAR

1. Lorenz K. L'homme dans le fleuve du vivant. Paris: Edition Flammarion, 1981.
2. Newton E. The meaning of Beauty. Harmondsworth: Penguin Books, 1962.
3. Lorenz K. Essais sur le comportement animal et humain. Paris: Editions du seuil pour la traduction française, 1970.
4. Morris D. Manwatching: A Field guide to human behaviour. London: Jonathan Cape, 1977.
5. Passot R. Sculpteur de visages. Les secrets de la chirurgie esthétique. Paris: Denoël et steele, 1933.

Yazışma Adresi: Dr.Pierre F FOURNIER
Paris, FRANCE